

Nationellt releasecenter för Snomed CT

Snomed CT Forum 7 november 2025 – Demonstration av mappningsverktyget Snap2Snomed

Inledande presentation, se bifogad powerpoint

Keng Ling Wallin och Maryam Razavi båda hälsoinformatiker på enheten E-hälsa och informatik på Socialstyrelsen, presenterade och visade Snomed Internationals mappningsverktyg Snap2Snomed. Detta möte var en fortsättning på forummötet 5 september – Mappning av åtgärds-koder mellan Snomed CT och KVÅ.

Målet med dagens forummöte var att introducera deltagare till verktyget Snap2Snomed, visa dess funktionalitet genom en praktisk demonstration samt diskutera möjligheter, arbetsflöde och fördelar med att använda verktyget för mappning av lokala koder till Snomed CT.

Introduktion och fördelar med Snap2Snomed

Snap2Snomed är ett av SNOMED Internationals verktyg utvecklat för att underlätta mappning av lokala koder till Snomed CT. Verktyget är ”open source” men är beroende av en Ontoserver¹. Verktyget erbjuder funktioner som stödjer skapandet av enkla mappningar genom att möjliggöra import av kodlistor i olika format (t.ex. csv-utf-8 eller tsv), hantera både manuella och automatiska mappningsförslag och erbjuda spårbarhet med granskning samt versionshantering.

Fördelar med Snap2Snomed som diskuterades var bland annat:

- minskat manuellt arbete och mer effektiv mappningsprocess jämfört med enbart excel-listor,
- stöd för samarbete mellan flera användare i samma projekt,
- möjlighet till automatisk mappning och tydliga granskningsrutiner,
- versionshantering och hantering av inaktiva begrepp och
- möjlighet att exportera resultat till olika format exempelvis csv, tsv, excel eller json.

¹ <https://ontoserver.csiro.au/site/>

Demonstration och arbetsflödessteg

Demonstrationen visade steg för steg hur Snap2Snomed används i praktiken. Först skapades ett nytt mappningsprojekt där man väljer mellan ”singel mappning” som utförs av en enskild mappare eller ”double-blind mappning” som utförs oberoende av två separata mappare, utan att de ser varandras arbete. Under det här momentet måste du välja den versionen av Snomed CT som ska användas. För demonstrationen valdes ”singel mappning” och den senaste versionen av Snomed CT från maj 2025.

Nästa steg visade hur du skapar filen som innehåller källkoderna och hur den laddas upp i verktyget för att påbörja mappningen. Därefter tilldelas roller dvs. ägare, mappare/granskare. Ägaren ansvarar för det övergripande projektet och för att rätt personer tilldelas korrekta roller och uppgifter. Mapparen ansvarar för att utföra själva mappningsarbete dvs. att koppla begrepp från lokala koder till motsvarande begrepp i Snomed CT. Granskaren ansvarar för att verifiera mappningen genom att säkerställa att beslut följer etablerade regelverk och dokumenterar ev. kommentarer eller ändringsförslag. Det finns även en roll som gäst, vilken ger åtkomst till projektet men endast med läsbehörighet.

Deltagare fick också veta hur man väljer mellan manuell mappning och Snap2Snomeds automatiska förslag. Manuell mappning innebär att användaren själv söker efter och väljer motsvarande begrepp i Snomed CT för varje källkod i mappningsprojekt. Den automatiska mappningsfunktionen föreslår matchningar mellan källkoden och Snomed CT-begrepp. Användaren kan sedan granska och godkänna eller justera dessa automatiska förslag. Om den automatiska mappningen inte hittar någon matchning markeras posten som ”unmapped”. Då behöver en mappare granska begreppet manuellt och antingen välja ett passande begrepp ur Snomed CT eller markera det som ”no match”. Denna information kan senare användas för att föreslå nya begrepp i Snomed CT.

Det sista steget som demonstrerades var export av resultatet som utförs när projektet är färdigt — dvs. när alla koder har mappats, granskats och fått status som antingen godkända eller avvisade. Resultaten kan därefter exporteras till exempelvis excel, **csv**, **tsv** eller **json**, beroende på vilka krav journalsystemet eller andra mottagande system har för integration.

Frågor och svar

- **Kan man behålla sitt mappningsunderlag i Snap2Snomed och förvalta det direkt i det befintliga mappningsprojektet, eller behöver man ladda upp mappningen igen för att se vilka förändringar som har skett?**

Svar: Det befintliga mappningsprojektet i Snap2Snomed är beroende av den valda versionen av Snomed CT. Därför kommer du inte att ha tillgång till ändringar från en annan version av Snomed CT. Om du vill följa upp förändringar eller eventuella inaktiveringar i Snomed CT, behöver du ladda upp mappningen igen i ett nytt mappningsprojekt och välja den version av Snomed CT som du vill uppdatera till.

I det nya mappningsprojektet kommer du ha möjlighet att versionshantera mappningen mot den utvalda versionen av Snomed CT. Sedan kan du uppdatera mappningen och exportera den för användning.

- **Kan man välja att se endast svenska i mappningsvyn i Snap2Snomed?**

Svar: Snap2Snomed visar både FSN (som är på engelska) och svenska synonymer för rekommenderade benämningar. Just nu går det inte att visa endast på svenska.

- **Tar Snap2Snomed hänsyn till definitioner och andra beskrivande uppgifter kopplade till källkoder vid mappning?**

Svar: Snap2Snomed tar i grunden inte automatisk hänsyn till definitioner eller andra beskrivande texter som hör till källkoderna vid själva mappningen. Verket fokuserar främst på att matcha begrepp baserat på deras termer (dvs. kod och termtext). Däremot kan definitioner och beskrivningar inkluderas manuellt som stöd för mappningsarbetet.

Avslutningsvis

Under 2025 har Socialstyrelsen erbjudit tematiska forummöten med fokus på olika aspekter av Snomed CT. Socialstyrelsen vill tacka alla som deltog i mötena, bidragit med synpunkter och delat med sig av regionala exempel! Ert engagemang, har bidragit till värdefulla diskussioner och en fortsatt bra dialog kring användning av Snomed CT.

Vi ser fram emot att välkomna er tillbaka till nya forumträffar under 2026!

Nästa Snomed CT-forum

Välkomna fredagen den 6 februari 2026. Se Socialstyrelsens kalendarium för länk, <https://www.socialstyrelsen.se/kalendariet/>.

Ingen föransmälan behövs. Om du har frågor på aktuellt tema som du vill diskutera på mötet ombeds du att skicka frågorna på förhand så vi kan förbereda oss på bästa sätt. Frågorna skickas till ehalsa@socialstyrelsen.se.

Minnesanteckningar från mötet publiceras på <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/e-halsa/snomed-ct/>, skrolla en bit ner på sida.

Agenda

1. Introduktion till Snap2SNOMED
2. Bakgrund och mål
3. Syfte
4. Exempel på användningsområden
5. Mappningsprocessen i korthet
6. Demo (Maryam Razavi och Keng Ling Wallin)
7. Frågor och diskussion
8. Länkar

 Socialstyrelsen

 Socialstyrelsen

Snap2SNOMED

SNOMED Internationals mappningsverktyg

Keng Ling Wallin, Hälsoinformatiker, Snomed CT NRC
Maryam Razavi, Hälsoinformatiker, Snomed CT NRC

SNOMED International erbjuder stöd för införandet av Snomed CT i nationella, regionala och lokala implementeringar.

Befintliga lokala koder behöver mappas till Snomed CT. Därför har SNOMED International utvecklat ett verktyg med öppen källkod* kallat **Snap2SNOMED** som kan hantera mappningar av olika koder till Snomed CT.

*Verktöget är beroende av Ontoserver
<https://ontoserver.csiro.au/site/>

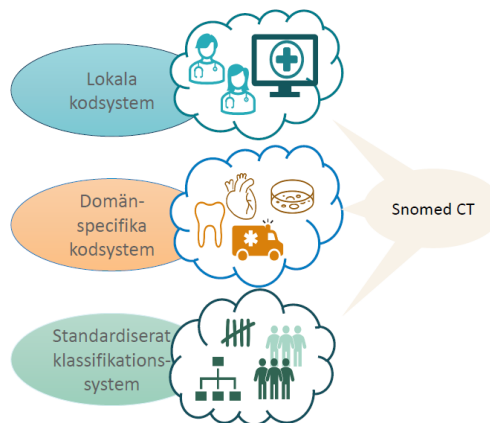

Socialstyrelsen

Bakgrund och mål

Snomed CT är en medicinsk terminologi som kan kopplas eller mappas till internationella terminologier, klassifikationer, kodverk och andra kodsystäm.

Mappningarna görs mellan två system där begrepp eller termer/kodverk som har samma eller liknande betydelse mappas till varandra.

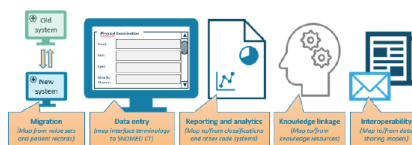

Socialstyrelsen

Syfte

Syftet med mappningen är att skapa förutsättningar för en enhetlig och ändamålsenlig dokumentation genom att:

1. Återanvända data
2. Bevara data vid migrering till nyare databasformat
3. Minska administration och risken för felinmatning av information eller koder
4. Underlätta interoperabilitet mellan olika terminologier, klassifikationer, system och kodverk

Socialstyrelsen

Vad erbjuder Snap2SNOMED?

- Skapa "simple map" med SNOMED CT
- Import av kodlistor för att skapa ett mappningsprojekt
- Flera grupper/personer kan mappa samtidigt
- Stödjer automatiserad mappning
- Granskning av mappningsprocessen
- Stödjer versionshantering av mapparna och underlättar förvaltning
- Möjlighet att exportera mappningar i olika format, som tsv, csv, excel, excel extended, FHIR ConceptMap
- Granskningsprocess (audit) av det som avviker

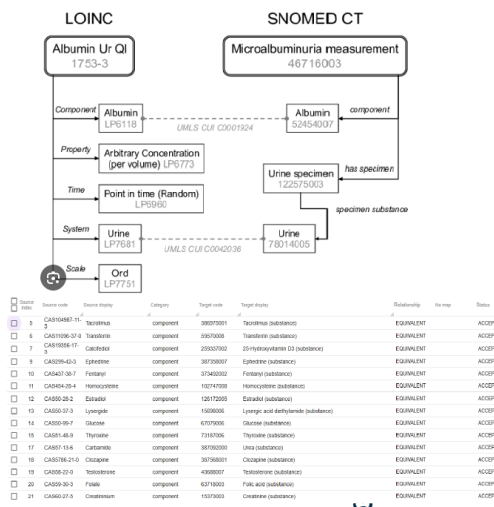

Socialstyrelsen

Exempel på användning av Snap2SNOMED

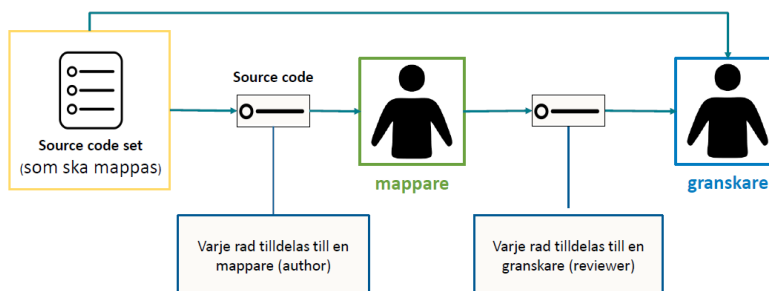
- Mappning av LOINC parts till Snomed CT
- Mappning av EDQM* till Snomed CT (Dose form)
- Mappning av NPU till Snomed CT
- Mappning av KVÅ till Snomed CT
- Verktyget används i pilotprojekt på nationell eller internationell nivå, för implementering av Snomed CT
- Skapa urval för valideringsarbete i terminologitjänst

*European Directorate for the Quality of Medicines & HealthCare

Socialstyrelsen

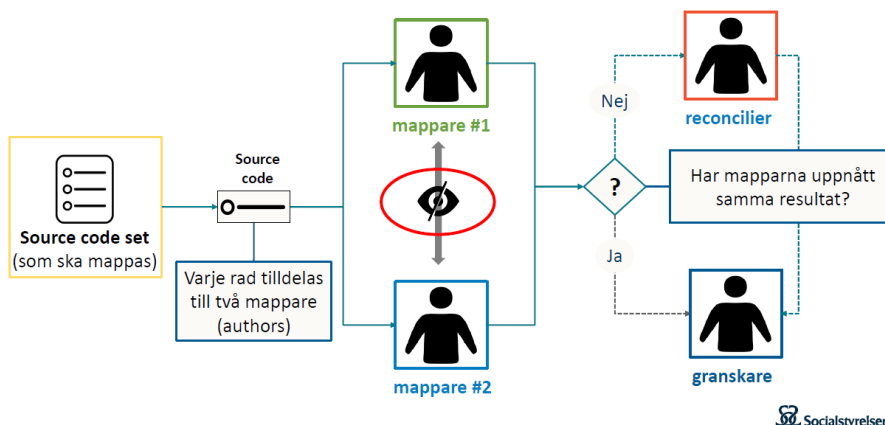
Arbetsflöde med en enskild mappare

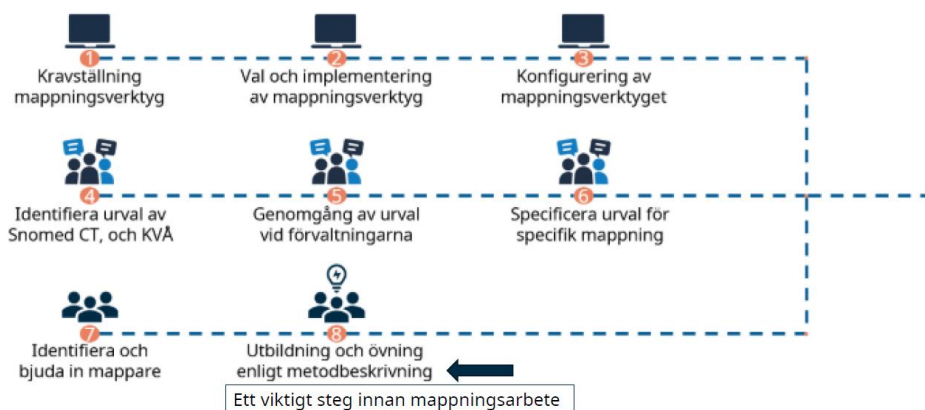
Socialstyrelsen

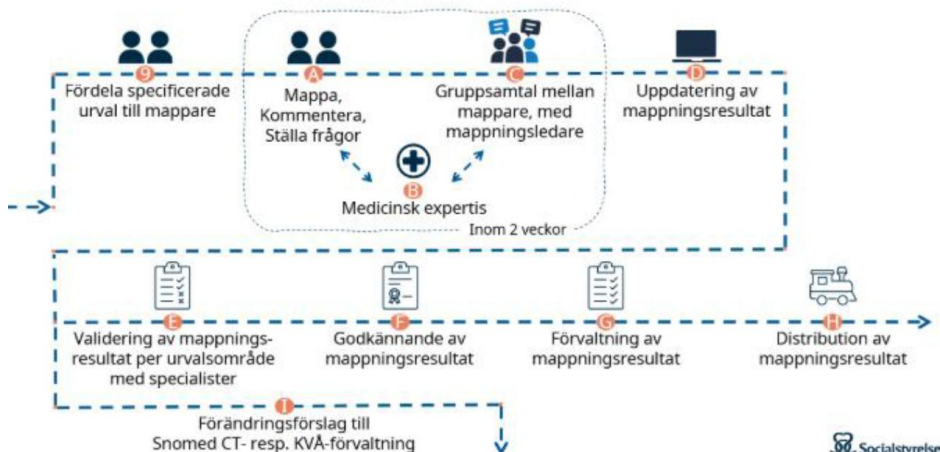
Arbetsflöde med två mappare inklusive avstämning

Process inför mappning mellan Snomed CT och KVÅ 1/2

Process för mappning mellan Snomed CT och KVÅ 2/2

Snap2SNOMED - stöd för förvaltning av mappningsarbete

Möjlighet att ersätta inaktiverade begrepp

Snap2SNOMED

- <https://snap.snomedtools.org/> (krävs SNOMED Confluence kontot för att kunna logga in)
- <https://docs.snomed.org/snomed-ct-user-guides/snap2snomed-user-guide/how-to-.../all-demonstration-videos>
- <https://www.youtube.com/watch?v=Z79C1l34vWc&t=1104s>

SNOMED
Internationa

Socialstyrelsen

Snap2SNOMED mappningsverktyget

✓ Funderingar och diskussion

Snomed CT NRC erbjuder en djupare utbildning med workshop kopplat till användning av Snap2SNOMED - finns det intresse?

Vi tar gärna emot tips och förslag på ämnen för kommande Snomed CT-forum.

Skicka in era önskemål eller fråga, tips eller förslag till ehalsa@socialstyrelsen.se

Socialstyrelsen

Nationellt releasecenter för Snomed CT

Snomed CT Forum 5 september 2025 – Tema mappning av åtgärds-koder mellan Snomed CT och KVÅ

Inledande presentation, se bifogad powerpoint

Jonathan Björkehog, enheten E-hälsa och informatik på Socialstyrelsen och projektledare för mappningsprojektet, samt Erica Eriksson, samordnare och representant för NSG inom SKR presenterade bakgrunden till mappningsprojektet och upplägget samt de delresultat som finns.

Sedan presentationen av projektet på Vitalis i maj har två nationella samverkansgrupper (NSG) blivit en för att få en helhetssyn när det behövs, berättade Erica Eriksson. Den nya gruppen heter NSG hälsodata.

Bakgrunden till mappningsprojektet var att en region beslutade att använda Snomed CT för att uttrycka åtgärder i ett nytt vårdinformationssystem, men dessa åtgärder behöver även klassificeras och rapporteras som KVÅ-koder till flera register. En mappning var därför ett önskemål från denna region och flera regioner uttryckte hösten 2023 att en mappning skulle vara bra. Socialstyrelsen som är produktägare för både Snomed CT och KVÅ tillfrågades om att delta i och leda projektet.

En sak som har konstaterats är att med mer nationellt gemensamma produkter, exempelvis gemensamma urval, finns det ett generellt behov av mappningar. Att göra saker tillsammans är en självklarhet eftersom det innebär tidsbesparingar och ett gemensamt lärande samt kvalitetssäkring. Mappningen bedömdes ha flera förväntade positiva effekter, såsom större tydlighet kring syftet med olika klassifikationer, terminologier och ontologier, samt en mer ändamålsenlig och enhetlig begreppsanvändning i vårdinformationssystem med en nationell referensterminologi.

Även om mappning inte kommer att vara så enkel som en plug-and-play-lösning, så kommer det att bli enklare.

Lärdomar och resultat

En del av resultatet av mappningsprojektet är att det nu finns flera ambassadörer för det här sättet att arbeta tillsammans. Snomed-NAG (nationella arbetsgruppen) ser även ett ökat incitament att använda

Snomed CT när det är lämpligt i vårdens informations- och dokumentationsflöde.

Några fler lärdomar från projektet:

- Socialstyrelsen leder arbetet men regionerna behöver bidra med arbetskraft i mappningsarbetet.
- När vi går från en regions enskilda behov till ett gemensamt behov och samprioritering ger det bättre förutsättningar för ett lyckat resultat.
- Viktigt att vi har prioriterat, genomfört och utvärderat tillsammans.

Förstudien för mappningsprojektet är nu framme vid rapportskrivning.

Några saker som kommer att lyftas:

- Utgick ifrån vad som är vanligast att rapportera.
- Totalt 600 unika KVÅ-koder mappades.
- 20 urval mappades dubbelblint.
- Drygt 1 400 unika Snomed CT-begrepp mappades mot KVÅ och gav över 2 000 rader att analysera.
- Elva informatiker ansvarade för mappningen.

Lärdomarna från projektet handlar bland annat om att anpassa efter vilken kompetens som finns samt vilka uppgifter som är viktiga vid kravställning på mappningsverktyg.

Utbildning i metodik är viktigt samt övningar för att alla inblandade ska tänka mer lika, eftersom det är mer positivt för mappningsresultatet.

Kommentarer och frågeställningar som lyfts är bra för det gemensamma lärandet hos samtliga inblandade, vilket visades sig i utvärderingar.

Projektet resulterade i många utvecklingsförslag för såväl KVÅ som Snomed CT, som bör ses över och kvalitetssäkras. Dessa förslag lämnas över och tas om hand av respektive förvaltning. En bieffekt var just kunskapshöjningen för alla som arbetar med Snomed CT respektive KVÅ.

I fråga om urvalet fanns några självklara områden i och med att regionerna går över från mödravårds- och förlossningsprogrammet Obstetrix. Även de nationella kvalitetsregistren och den information som ska dit prioriterades, exempelvis bröstcancerregistret.

Fortsättningen för projektet handlar bland annat om när det kan finnas en region som vill testköra resultat av mappningsprojektet.

Insikter och diskussion

Några av deltagarnas kommentarer och frågor:

- Vi ökade våra kunskaper när vi satt och mappade.
- I samtalet med medicinska experter får vi bättre förståelse för hur koderna används i verkligheten.
- Det dyker upp en hel del frågor under projektet. Vi som medicinskt sakkunniga kan svara på en hel del internt, men det behövs experter för områden som ögon.
- Det finns så många koder i KVÅ. För en gammal klassifikation är det perfekt för att hitta när koder går in i varandra. Vi har använt detta för att förbättra hur koderna uttrycks när det varit oklart. Det behövs kunskaper från medicinskt sakkunniga om sådant som om åtgärden har fortsatt att användas eller inte.
- När man grottar ner sig i systemen får man större förståelse. Också bra med mycket samarbete i gruppen. Vi kommer fram till principer om hur Snomed CT kan implementeras i system och vi kom längre i de tankarna än vi kommit tidigare.
- Hur kan vi koppla kodverk och urval som jag håller på med?
- På den sistnämnda frågan nämnde Jonathan vikten av att ställa sig frågan var informationen ska användas. Gäller det ett eget urval eller till register?
- Flera av oss vet att koderna ligger till grund för ersättning. Det är av regionalt intresse att få egen statistik om hur vi arbetat med koder.
- För registren på Socialstyrelsen behövs informationen som ett sista steg, men det kan finnas steg på vägen där det även kan nyttjas. Det kan komma fram att ju mer decentraliserat det kan användas, desto bredare användningsområde kan det ha totalt sett inom sjukvården.

På frågan om det finns någon guide eller dokumentation som sammanfattar resultatet av arbetet blev svaret att rapporten ska först presenteras för beställarna, men den blir offentlig handling sedan. Det är alltså inte klart i dagsläget exakt när rapporten släpps, men det går att redan nu skicka mejl till Socialstyrelsens funktionsbrevlåda ehalsa@socialstyrelsen.se och be om att få information om rapporten när den blir klar.

På frågan om rapporten innehåller något om hur man kan använda mappningen påpekade Jonathan att det finns en del om det i rapporten, och att det även föreslås att arbetas mer med förberedelser för implementation i ett potentiellt nästa steg för projektet.

Myndighetsperspektivet kommer även med i rapporten, exempelvis Socialstyrelsens fastställda definierade avsedda användning för Snomed CT som är det som myndigheten ger stöd för åt användarna.

Nästa Snomed CT-forum

Välkomna fredagen den 7 november. Temat är demonstration av mappningsverktyget Snap2SNOMED. Se Socialstyrelsens kalendarium för länk, <https://www.socialstyrelsen.se/kalendariet/>

Ingen föransmälan behövs. Om du har frågor på aktuellt tema som du vill diskutera på mötet ombeds du att skicka frågorna på förhand så vi kan förbereda oss på bästa sätt. Frågorna skickas till ehalsa@socialstyrelsen.se

Minnesanteckningar från mötet publiceras på <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/ehalsa/snomed-ct/>, skrolla en bit ner på sidan.

Öppet Snomed CT -forum om: Förstudie för mappning mellan Snomed CT och KVÅ

Jonathan Björkehag, Socialstyrelsen

Erika Ericsson, SKR

2025-09-05

Historik för KVÅ och Snomed CT

Klassifikationer av Åtgärder (KVÅ)

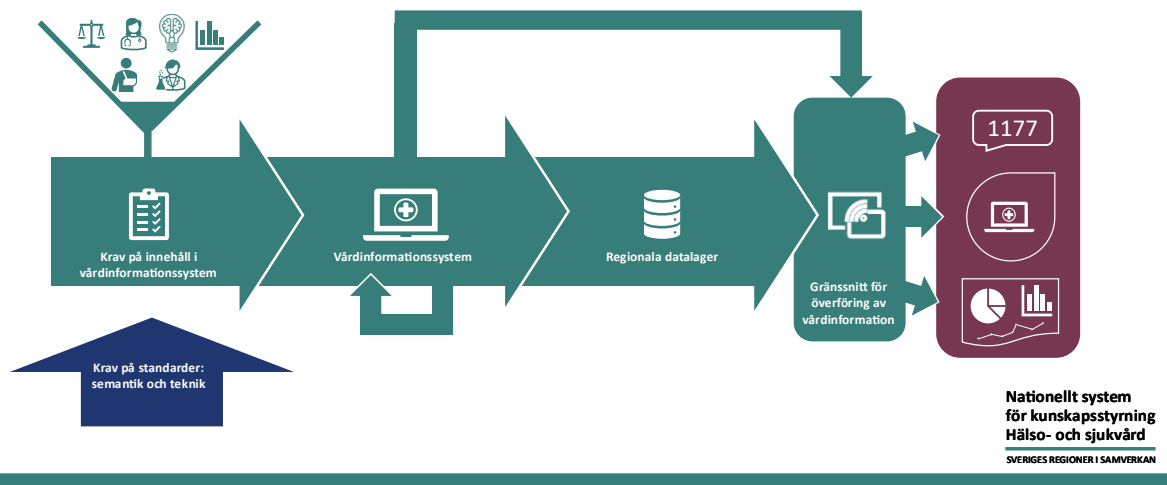
- Nutidshistoria med klassifikationer av anestesi 1970, och klassifikationer av röntgenåtgärder 1991.
- Består av KKÅ (Kirurgiska åtgärder) 1997, och KMÅ (Medicinska åtgärder) 2005.
- ca 11 000 åtgärds-koder

Snomed CT

- 1965 började utveckling i USA för Patologi.
- 2007 skapas internationell förvaltningsorganisation, och regeringsbeslut om medlemskap för Sverige.
- Socialstyrelsen förvaltar Snomed CT i Sverige.
- ca 360 000 begrepp, ca 80 000 åtgärder.

Effektiv och ändamålsenlig informationsförsörjning

Behovet av en mappning

- Beslut i en region om att använda Snomed CT för att uttrycka åtgärder i nytt vårdinformationssystem.
- Fortsatt behov av att klassificera och rapportera in åtgärdsinformation till olika register med klassifikationen KVÅ.
- En mappning mellan Snomed CT och KVÅ sågs som ett lämpligt verktyg för att säkra mer effektiv/automatiserad informationsförsörjning.
 - Andra regioner fick frågan och uttryckte samma behov/önskemål, om än med andra tidsperspektiv än region 1.
- Och: Generellt behov av nationellt gemensamma mappningar och urval konstaterat i den kartläggning av regionernas användning av Snomed CT* som gjordes under 2022–2023.

* [Kartläggning av regionernas användning av Snomed CT](#)

Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård
SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Förväntade nyttor med en mappning

Mer tidseffektiv informationshantering i vården genom en högre grad av automatisering

Bidrag till större tydlighet kring syftet med olika klassifikationer/terminologier/ontologier

Mer enhetlig och ändamålsenlig begreppsanvändning i vårdinformationssystemen genom ett styrt införande av en nationell referensterminologi

Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård
SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Förväntade nyttor med ett gemensamt arbete

Tidsbesparing och kvalitetssäkring genom att arbetet görs tillsammans

Gemensamt lärande samt en ökad vilja och förståelse att använda mappningen som ett verktyg i vårdens informationshantering

Ökat incitament att använda Snomed CT som en standard i vårdinformationssystemen

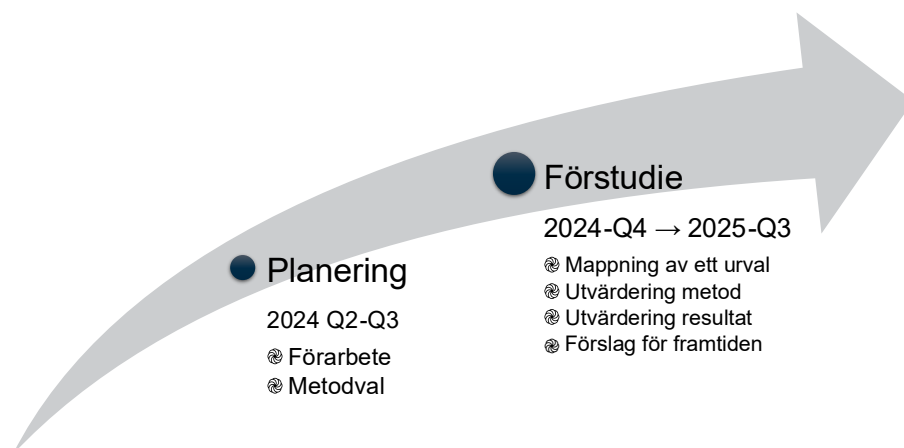
Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård
SVENSKES REGIONER I SAMVERKAN

Från idé till idag

Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård
SVENSKES REGIONER I SAMVERKAN

En förstudie har genomförts under senaste året

 Socialstyrelsen

Några **nyckeltal** för mappningen i förstudien

11 informatiker har mappat
+2 ytterligare har utvärderat introduktion

20 urval av koder har mappats dubbelblint
Totalt 600 unika KVÅ-koder har mappats

Totalt drygt 1400 unika Snomed CT-begrepp
genererat drygt 2000 rader mappningsresultat

 Socialstyrelsen

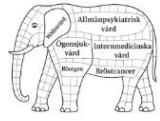
Lärdomar

Process

Metodbeskrivning

Urval

Kompetenser

Verktyg

Vidareutveckling koder

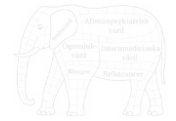

Lärdomar

Process

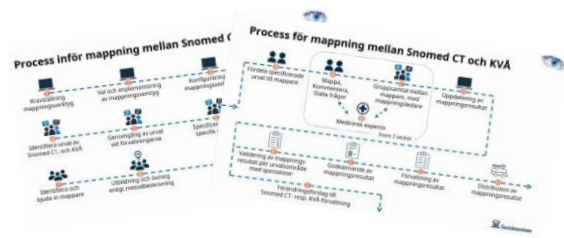
Metodbeskrivning

Urval

Kompetenser

Process

Verktyg

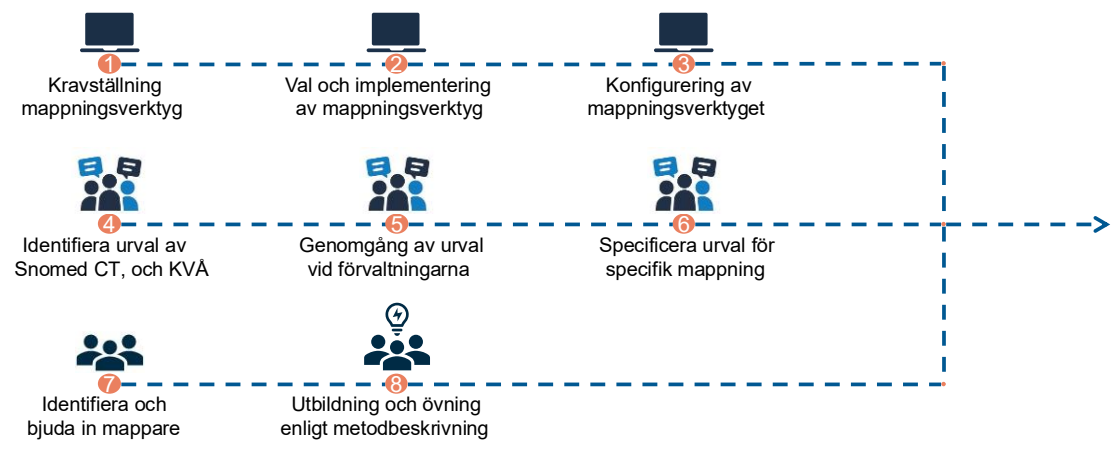

Vidareutveckling koder

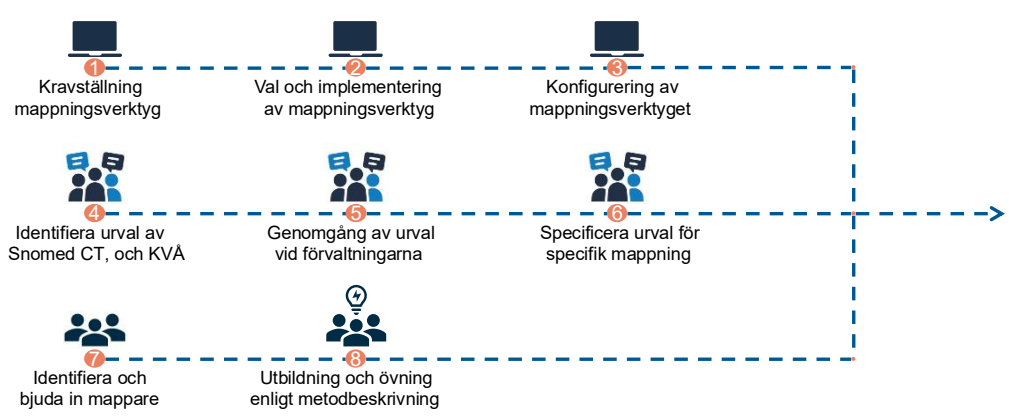

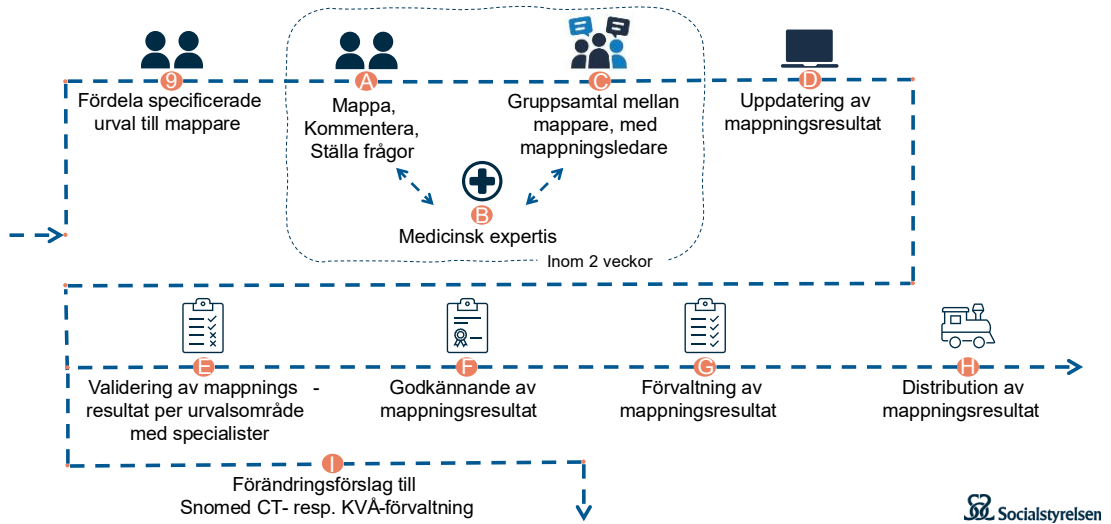
Process inför mappning mellan Snomed CT och KVA

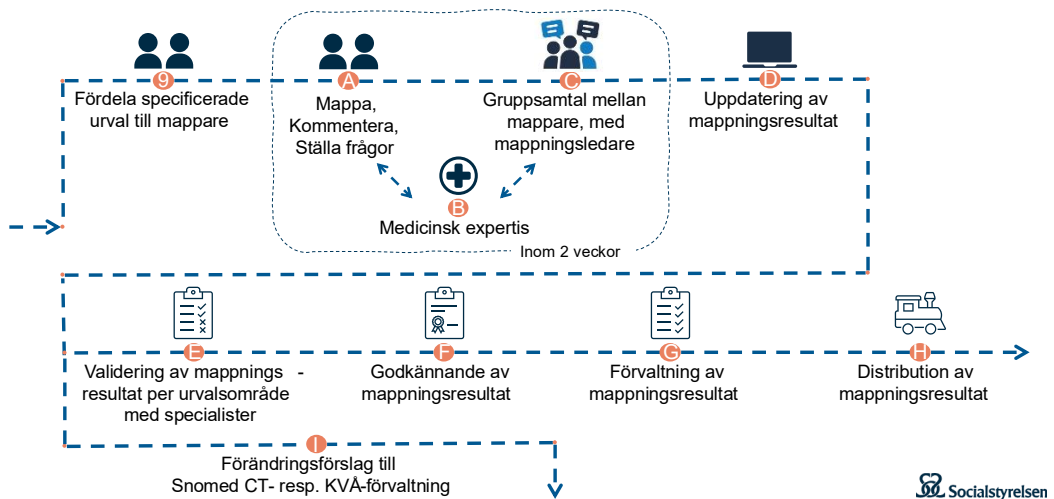
Process inför mappning mellan Snomed CT och KVA

Process för mappning mellan Snomed CT och KVÅ

Process för mappning mellan Snomed CT och KVÅ

Lärdomar

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning 2

1. Bakgrund 3
 - 1.1. Långsiktig syfte för initiativet 3
 - 1.2. Långsiktiga effektmål för initiativet 3
 - 1.3. Förstudiens syfte 4
 - 1.4. Mål för förstudien 4
 - 1.5. Målgrupp för förstudien 4
 - 1.6. Användningsfall 4
2. Allmän metodik 5
 - 2.1. Datan 5
 - 2.2. Källa och mål 5
 - 2.3. Prioriterat urval inom KVA 5
 - 2.4. Prekoordinerade Snomed CT-begrepp 6
 - 2.5. Utgångspunkter och principer 6
 - 2.6. Kontext 6
 - 2.7. Begreppsbasead mappning 6
 - 2.8. Kardinalitet 6
3. Mappingsmetod 7
 - 3.1. Dubbelblind oberoende mappning 7
 - 3.2. Värdering av mappningsresultat 7
 - 3.3. Värdering av begreppen 9
4. Kom igång med mappning 11
 - 4.1. Förberedelser inför mappning 11
 - 4.2. Mappning med verktyget 'Snap2Snomed' 11
 - 4.3. Tilläggfunktion vid mappning 14
5. Principer och insikter 15
 - 5.1. Mappa ej barn vid viss mappning 15
 - 5.2. Mappa ej föräldrar vid viss mappning 15
 - 5.3. Mappning av koder innehållande "UNS" 15
 - 5.4. Mappning av exempel på åtgärder 15
 - 5.5. Postkoordinerade uttryck 16
6. Bilaga 17
 - 6.1. Konto för Snap2Snomed 17
 - 6.2. Referenslitteratur och webbjärter 18

Metodbeskrivning

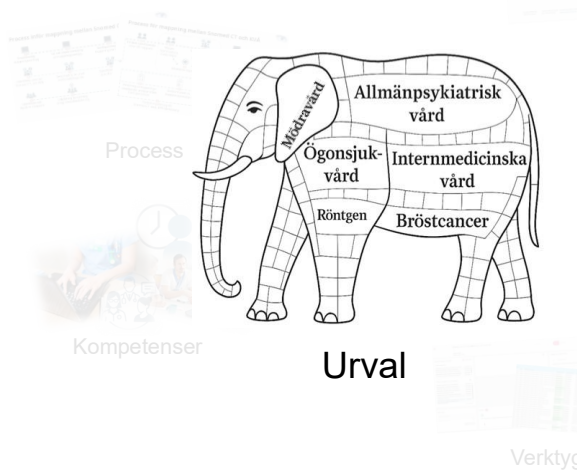
3. Mappingsmetod 7
 - 3.1. Dubbelblind oberoende mappning 7
 - 3.2. Värdering av mappningsresultat 7
 - 3.3. Värdering av begreppen 9
4. Kom igång med mappning 11
 - 4.1. Förberedelser inför mappning 11
 - 4.2. Mappning med verktyget 'Snap2Snomed' 11
 - 4.3. Tilläggfunktion vid mappning 14
5. Principer och insikter 15
 - 5.1. Mappa ej barn vid viss mappning 15
 - 5.2. Mappa ej föräldrar vid viss mappning 15
 - 5.3. Mappning av koder innehållande "UNS" 15
 - 5.4. Mappning av exempel på åtgärder 15
 - 5.5. Postkoordinerade uttryck 16

Vidareutveckling koder

Verktyg

Lärdomar

Prio	Urval: MVO / Listor	KMÅ/KKÅ	Antal
Prio 1	Allmänpsykiatrisk vård, vuxna	KMÅ	62
	Baslista Psykiatri	KMÅ	45
	Bröstcancer Kval.Reg.	KKÅ	13
	Bröstcancer Kval.Reg.	KMÅ	6
	Internmedicinsk vård	KKÅ	32
	Internmedicinsk vård	KMÅ	63
	Ögonsjukvård	KKÅ	43
	Ögonsjukvård	KMÅ	44
Σ Prio 1			356
Prio 2	Allmänpsykiatrisk vård, vuxna	KMÅ	15
	Internmedicinsk vård	KKÅ	21
	Internmedicinsk vård	KMÅ	62
	Ögonsjukvård	KKÅ	46
	Ögonsjukvård	KMÅ	10
Σ Prio 2			154
Prio 3	Mälstrupe & Magäck Cancer Kval	KKÅ	27
	Röntge nMR	KMÅ	31
	Röntge nDT	KMÅ	35
	Röntge nUJJ	KMÅ	28
	Ögonsjukvård	KKÅ	32
Σ Prio 3			153
Σ Total			663

Verktyg

Lärdomar

 Socialstyrelsen

Lärdomar

 Socialstyrelsen

Lärdomar

Process

Kompetenser

Stödja mappningsledning

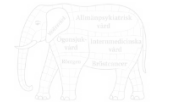
Metodbeskrivning

Vidareutveckling koder

Stödja mappare

Verktyg

Urval

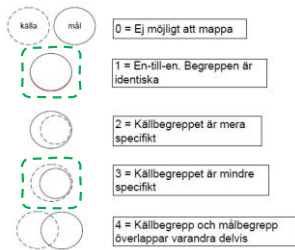
Vidareutveckling koder

Stödja mappningsprocess

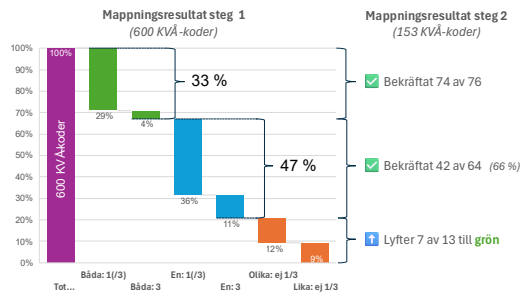

Mappningsresultat

(Hittills)

Värderingsalternativ som använts vid mappningen.

Kvarvarande att utreda

Bland annat

- Förvaltning
- Vidareutvecklingsprocess
- Distribution
- Implementering

Tack för givande samverkan i projektet

Deltagande mappare

- » Anna Rossander, Västra Götalandsregionen
- » Anna-Maria Nygren, Region Stockholm
- » Erik Tainio Lagusson, Region Skåne
- » Karin Ahlzén, SKR
- » Keng Ling Wallin, Socialstyrelsen
- » Minna Haanpää, Region Gävleborg
- » Robert Meriruoho, Region Stockholm
- » Susanna Jönsson, Region Värmland
- » Therese Lundh, Region Västerbotten
- » Åsa Fernlund, Socialstyrelsen

Tack även till Sofia Theorell och Soili Palmqvist, Socialstyrelsen.

Menti.com
1371 6481

Fortsättning följer...

Välkommen att höra av er med frågor, funderingar och förslag!
ehalsa@socialstyrelsen.se

Menti.com
1371 6481

Nästa öppet forum om
Snomed CT för användare:

Fredag 7 november kl. 09.00 - 10.30

Demonstration av Snap2SNOMED
SNOMED Internationals mappningsverktyg

Nationellt releasecenter för Snomed CT

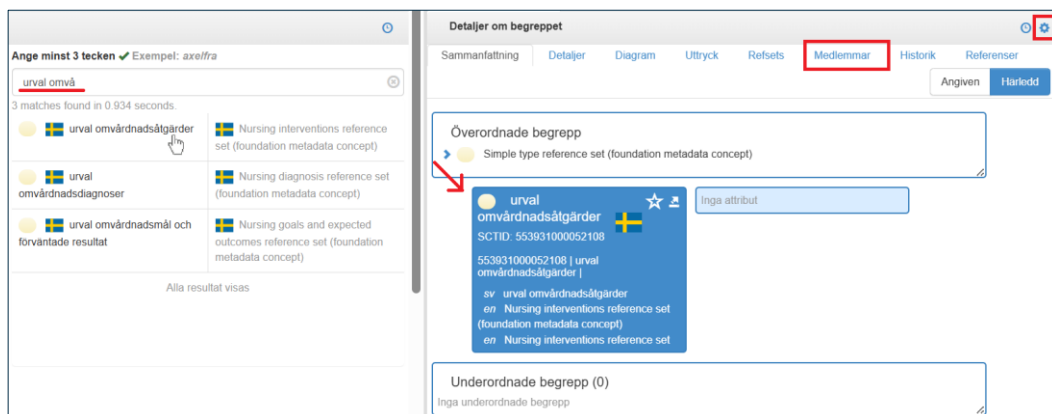
Snomed CT Forum 13 juni 2025 – Tema implementering av ICNP och NCPT

Inledande presentation, se bifogad powerpoint

Maryam Razavi och Mattias Ridell, Nationellt releasecenter på Socialstyrelsen, presenterade kort bakgrund om ICNP (International Classification of Nursing Practice) och NCPT (Nutrition Care Process Terminology), allmänt om begrepp och beskrivningar i Snomed CT, hur kontextspecifika språkurval och språkpreferenser fungerar och några principer för hur de kan implementeras i vårdinformationssystem.

I Snomed CT-browsern (<https://browser.ihtsdotools.org/>) kan man titta på Snomed CT-urval (t.ex. simple refsets och språkurval) och dess ingående begrepp ("medlemmar") på följande sätt:

Sök upp namnet på urvalet och klicka så att önskat urval fokuseras i den blå rutan i den högra delen av skärmen. För att se vilka begrepp som tillhör urvalet, klicka på fliken Medlemmar, Figur 1.

Figur 1 Sök upp önskat urval. Klicka på fliken medlemmar för att se vilka begrepp som ingår i det valda urvalet.

För att ändra vilka kontextspecifika språkurval man vill se på flikarna Sammanfattning och Detaljer, klicka på det lilla kugghjulet i över högra hörnet (Figur 1). Vyn Alternativ öppnas. Kryssa för de språkurval du vill kunna se, t.ex. *ICNP Swedish language type reference set (foundation metadata concept)*. Klicka på Verkställ. Lämplig standardinställning för en användare som inte har särskilt intresse av något språkurval är att markera endast *United States of America English language reference set (foundation*

metadata concept) och Swedish [International Organization for Standardization 639-1 code sv] language reference set (foundation metadata concept), se Figur 2.

Language Refset

- United States of America English language reference set (foundation metadata concept)
- Care service context language type reference set (foundation metadata concept)
- Chief complaints context language type reference set (foundation metadata concept)
- Common-language expression language type reference set, Swedish national medication list (foundation metadata concept)
- Context-specific terms language type reference set, Swedish national medication list (foundation metadata concept)
- Dose unit abbreviation language type reference set, Swedish national medication list (foundation metadata concept)
- Dose unit plural language type reference set, Swedish national medication list (foundation metadata concept)
- Great Britain English language reference set (foundation metadata concept)
- ICNP Swedish language type reference set (foundation metadata concept)
- Laboratory medicine context language type reference set (foundation metadata concept)
- Swedish [International Organization for Standardization 639-1 code sv] language reference set (foundation metadata concept)

Avbryt Verkställ

Figur 2 I vyn Alternativ väljs vilka språkurval som ska visas i browsern.

Därefter visades en demo med exempel på olika sätt att implementera ICNP och NCPT. Demon är baserad på svensk Snomed CT-utgåva 2024-11-30, ICNP reference set² och NCPT reference set³, och är byggd med Snomed Internationals verktyg Terminology Bindings Sandbox.

Observera att demomiljön är en primitiv prototyp, avsedd att visa på principer och möjligheter.

Länk till demo: <https://ihtsdo.github.io/sct-implementation-demonstrator/#/sv-demo>

² 1157358007 [International Classification for Nursing Practice reference set (foundation metadata concept)]

³ 1303957004 [Nutrition Care Process Terminology reference set (foundation metadata concept)]

NCPT-delen i ovanstående demomiljö bygger på implementeringsriktlinjer för NCPT, som finns här:

<https://confluence.ihtsdotools.org/display/DOCncptcig/>

Fler demomiljöer från Snomed International:

<https://www.implementation.snomed.org/showcase/demonstrators>

Om man vill prova egna terminologibindningar:

<https://ihtsdo.github.io/set-implementation-demonstrator/#/sandbox>

För den som vill läsa om de tekniska detaljerna om Snomed CT:s releasefiler så finns dokumentet

<https://confluence.ihtsdotools.org/display/DOCRELFMT/SNOMED+CT+Release+File+Specifications>

För den som inte har tillgång till en terminologitjänst finns en ”term extractor” som är ett verktyg som hjälper till att extrahera listor med synonymer från RF2-filerna till ett enkelt TSV-format:

<https://github.com/IHTSDO/snomed-term-extractor>

Specifikationen för SNOMED CT Expression Constraint Language, [SNOMED CT Expression Constraint Language - SNOMED CT Languages Project Group - SNOMED Confluence](#).

Diskussion

- **Om ni skulle kontakta Socialstyrelsen för stöd av implementering av Snomed CT vilka typer av frågor skulle ni vilja få svar på?**

1. Mest aktuellt just nu – hur ställer sig Socialstyrelsen till hur Snomed CT ska användas tillsammans med ICD-11?

Svar: Socialstyrelsen har formulerat definierad avsedd användning för respektive ”produkt”:

- Snomed CT
 - avses användas som primärt terminologisystem ur vilket koder för användning i nationella specifikationer ska skapas
 - avses användas som primärt terminologisystem för att strukturera hälsodata i patientjournaler.
- ICD-11
 - avses användas för att diagnosklassificera vårdkontakter för rapportering till Socialstyrelsens hälsodataregister
 - avses användas av Socialstyrelsen för att klassificera dödsorsaker
 - avses användas som en komponent i NordDRG (nordiska diagnosrelaterade grupper).

Frågan diskuterades på ett webinarium som Socialstyrelsen arrangerade i maj 2025, <https://www.socialstyrelsen.se/kalendariet/hur-kan-vi-implementera-och-tillampa-snomed-ct-och-icd-11-for-primar-och-sekundar-anvandning-av-halsodata/>.

Frågeställaren önskar mer konkreta och praktiska instruktioner i närtid för att kunna bygga system som möter kunders framtida behov.

2. Många önskar sig tätare releaser av svensk Snomed CT. Om endast två releaser per år behålls finns önskemål om att flytta dessa så att period för att lämna in önskemål inte sammanfaller med semesterperioden (nuvarande deadline inför novemberreleasen är den 1 september).

3. Stöd och input önskas från Socialstyrelsen angående roller och ansvar för tillhandahållande och förvaltning av Snomed CT-urval av olika slag som ligger i Ineras terminologitjänst (inte enbart i formatet ”simple reference sets” som publiceras i den svenska Snomed CT-utgåvan).

En generell diskussion följde apropå detta kring urval i allmänhet. Urval (”value sets”) kan vara lokala, och för sådan finns ingen koppling till Socialstyrelsen. Urval i formatet ”simple reference sets” som publiceras i den svenska Snomed CT-utgåvan har alltid en ansvarig urvalsägare, som inte behöver vara Socialstyrelsen själv. Urvalsägarna ansvarar självständigt för att definiera avsedd användning och för att innehållet är uppdaterat, relevant och expertgranskat. Om man är intresserad av att använda ett urval, kontakta Socialstyrelsen (ehalsa@socialstyrelsen.se) så hänvisar vi vidare till aktuell urvalsägare.

Vad gäller de Snomed CT-urval som Socialstyrelsen ansvarar för och/eller administrerar kommuniceras ändringar via release notes i samband med varje Snomed CT-release.

• **Vilken typ av stöd skulle ni behöva av Socialstyrelsen vid kravställning?**
Kontakta gärna Socialstyrelsen vid behov av stöd i samband med kravställning rörande Snomed CT i system, vi kan vidarebefordra frågor till Snomed International.

Nästa Snomed CT-forum

Välkomna fredagen den 5 september. Temat är inte spikat ännu, håll utkik i Socialstyrelsens kalendarium för tema och länk, <https://www.socialstyrelsen.se/kalendariet/>

Ingen föranmälan behövs. Om du har frågor på aktuellt tema som du vill diskutera på mötet ombeds du att skicka frågorna på förhand så vi kan förbereda oss på bästa sätt. Frågorna skickas till ehalsa@socialstyrelsen.se

Minnesanteckningar från mötet publiceras på <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/ehalsa/snomed-ct/>, skrolla en bit ner på sidan.

Forummöte Snomed CT – Tema implementering av ICNP och NCPT

Maryam Razavi
Mattias Ridell

Agenda

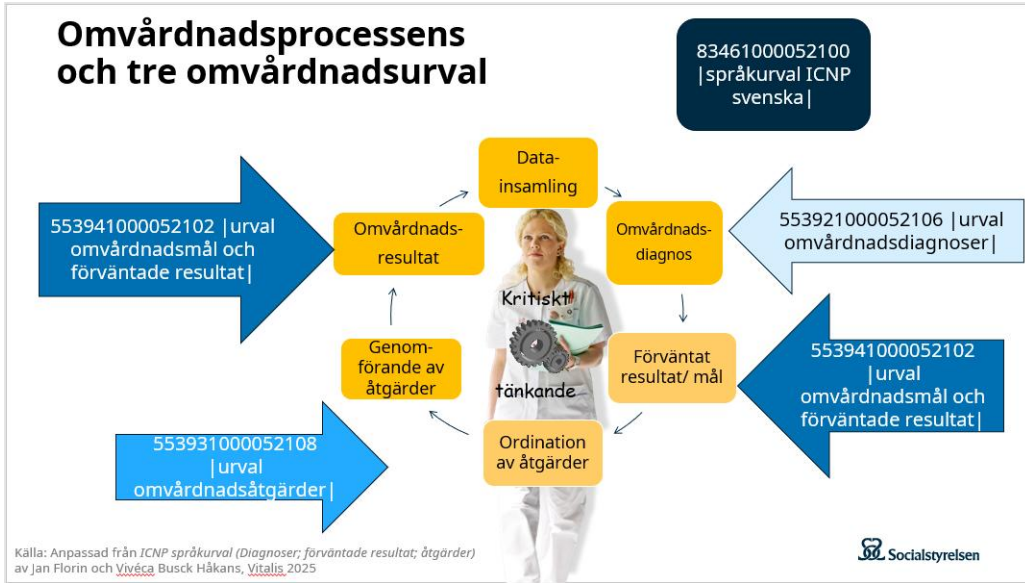
1. Mål och syfte
2. Definierad avsedd användning
3. ICNP och NCPT
4. Begrepp och beskrivningar
5. Språkurval
6. Språkpreferenser
7. Metoder för integrering
8. Demo
9. Paus
10. Frågor och diskussion

Mål och syfte

Snomed CT kan implementeras på olika sätt i olika delar av ett kliniskt system:

- Kodsysteem för att lagra kliniska data i patientjournaler
- Gränssnittsterminologi som stöd i användargränssnittet
- Indexeringssystem för att hitta klinisk information i journaler
- Gemensam terminologi för datadelning och integration mellan system
- Ordbok för dataanalys, beslutsstöd eller koppling till riktlinjer
- Kombination av ovanstående metoder

En lyckad Snomed CT-implementering beror på ett väl utformat användargränssnitt

Nutrition Care Process Terminology (NCPT)

NCPT är en standardiserad terminologi speciellt anpassad och utarbetad för att passa dietistens verksamhet både i klinisk verksamhet och i forskning

NCPT utvecklas och förvaltas av The Academy of Nutrition and Dietetics, USA, och översätts till svenska av Dietisternas Riksförbund

NCPT innehåller fler än 2000 termer

NCPT är översatt till 11 språk och används i mer än 20 länder

Källa: Harmonisering av NCPT och Snomed CT: Ett nationellt och internationellt samarbete för standardiserad terminologi för nutritionsbehandling av Erica Culp och Ylva Orrevall, Vitalis, 2025

Socialstyrelsen

Nutritionsbehandlingsprocessen (NCP)

- Nutritionsbehandlingsprocessen består av fyra steg:
 - Nutritionsutredning
 - Nutritionsdiagnos
 - Nutritionsåtgärd
 - Nutritionsuppföljning och utvärdering

- För varje steg i processen finns standardiserad terminologi (NCPT)

Källa: Harmonisering av NCPT och Snomed CT: Ett nationellt och internationellt samarbete för standardiserad terminologi för nutritionsbehandling av Erica Culp och Ylva Orrevall, Vitalis, 2025

Socialstyrelsen

Nytta med omvårdnadsurval i Snomed CT

Ett delurval kan bidra till att göra terminologin mer hanterbar, relevant och användarvänlig, vilket i sin tur stödjer bättre klinisk dokumentation, beslutsstöd och kommunikation inom vården

- Förbättrad översikt
- Ökad tillgänglighet
- Minskad komplexitet
- Underlätta att identifiera relevant innehåll
- Enklare hantering
- Delurvalen kan hämtas hem var för sig
- Ökad användarvänlighet
- Underlätta implementering (Kliniker/Systemleverantörer)
- Stödja utbildning

Källa: ICNP språkurval (Diagnoser; förväntade resultat; åtgärder) av Jan Florin och Vivéca Busck Håkans, Vitalis 2025

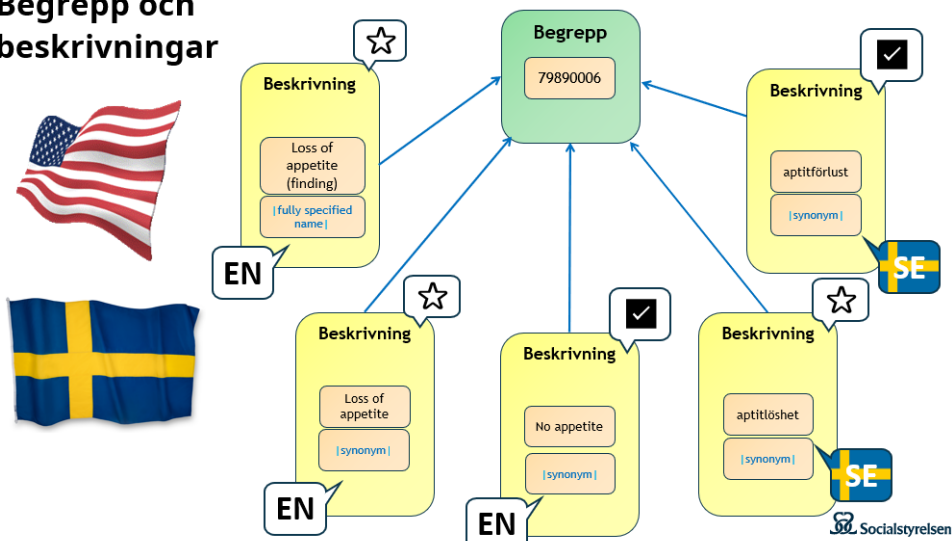
11

Sökning i Snomed CT

Begrepp och beskrivningar

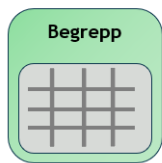

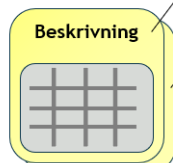
Språkurval

Söka i Snomed CT

**Språkurval:
Koppling mellan begrepp och beskrivningar**

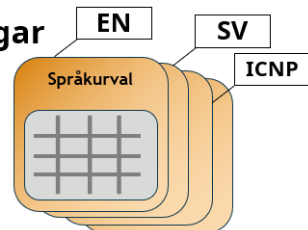

79890006
...

820989015	Loss of appetite (finding)	FSN
5042440122	Loss of appetite	synonym
37441018	No appetite	synonym

4635910000		
52118	aptitförlust	synonym
4757431000	aptitlöshet	synonym
052115	aptitlöshet	synonym

820989015	Preferred
5042440122	Preferred
37441018	Acceptable

4635910000	Rekommenderad benämning
2118	
4757431000	Accepted synonym
52115	

Språkpreferenser - exempel

Sökning i SNOMED CT

Språkliga prioriteringar: introduktion

- Fastställa språkliga prioriteringar
- När Snomed CT-kodade patientjournaler visas, ska i möjligaste mån de termer visas som motsvarar användarens preferenser
- Att hämta termer på ett specifikt språk eller dialekt stöds av terminologiserverar

 Socialstyrelsen

Språkliga prioriteringar: användarens preferenser

Jans användningsfall (omvårdnad)

Språkpreferenser i Snomed CT:

1. ICNP

Ylvas användningsfall (dietist)

Språkpreferenser i Snomed CT:

1. NCPT

 Socialstyrelsen

Snomed CT språk: tillämpliga språkurval

Jans användningsfall (omvårdnad)

Språkpreferenser i Snomed CT:

1. ICNP språkurval

2. Svenskt språkurval

83461000052100 |språkurval ICNP svenska|

46011000052107 |Swedish language reference set|

Ylvas användningsfall (dietist)

Språkpreferenser i Snomed CT:

1. Svenskt språkurval

 Socialstyrelsen

Snomed CT-språk

Skriv in sökord för att få kod:

79890006 | Loss of appetite (finding) |

Jans användningsfall (omvårdnad)

Ylvas användningsfall (dietist)

Socialstyrelsen

Snomed CT-språk

Skriv in sökord för att få kod:

399684003 | Development of care plan (procedure) |

Jans användningsfall (omvårdnad)

Ylvas användningsfall (dietist)

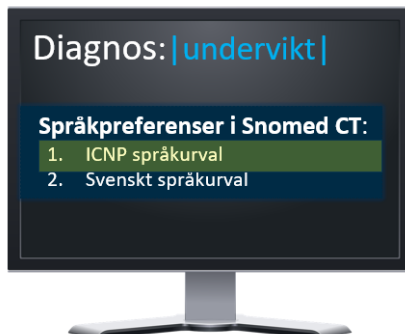
Socialstyrelsen

Snomed CT-språk

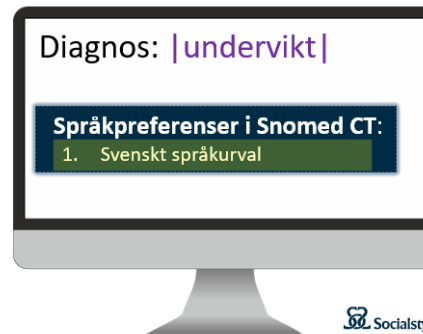
Skriv in sökord för att få kod:

248342006 | Underweight (finding) |

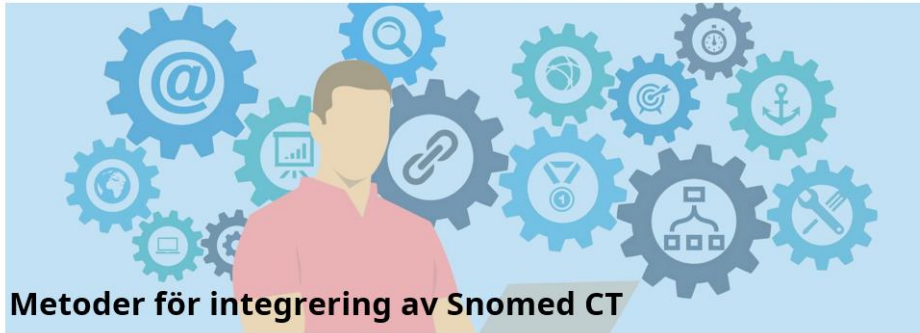
Jans användningsfall (omvårdnad)

Ylvas användningsfall (dietist)

Socialstyrelsen

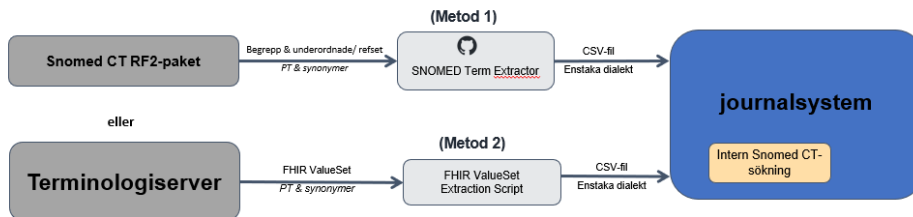

Metoder för integrering av Snomed CT

Sökning i Snomed CT

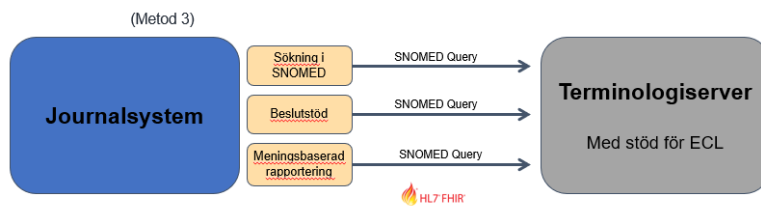
Metoder för integrering av Snomed CT

- Inte alla journalsystem kan använda en terminologiserver. Därför visar vi en alternativ lösning.
- En lista av koder och rekommenderad benämning (PT) & synonymer extraheras från Snomed CT.

Metoder för integrering av Snomed CT

- Snomed International rekommenderar att journalsystem integreras direkt med en terminologiserver.
- Detta möjliggör funktioner som logiska sökfrågor (query).

Integrering av Snomed CT-sökning

Extrahera termer från Snomed CT RF2-paketet

- Metod 1

Hur det fungerar & Teknisk beskrivning

Informatikern extraherar ValueSet från releasefiler

Begrepp förinmatas i journalsystemet för sökning.

1. Informatikern känner till det mest överordnade begreppet i hierarkin/ refset för ett specifikt fält
2. Informatikern använder *Snomed CT Term Extractor* för att extrahera alla begrepp av en specifik typ med hjälp av ett specifikt språkurval
3. Relevanta begrepp med visningstext i form av rekommenderad benämning och aktiva synonymer i specificerat språkurval returneras
4. Processen måste upprepas för varje ValueSet varje gång det kommer en ny Snomed CT-release

SNOMED Term Extractor-kommando

```
java -jar snomed-term-extractor.jar
--release-files=Snomed_Int_RF2.zip, Snomed_SE_RF2.zip
--extract-concept-and-descendants=404684003,more..
--language-refsets=46011000052107
```

<https://github.com/IHTSDO/snomed-term-extractor>

Integrering av Snomed CT-sökning

Extrahera termer från en terminologiserver

- Metod 2

Hur det fungerar & Teknisk beskrivning

Informatikern extraherar ValueSet från terminologiservern

Begrepp förinmatas i journalsystemet för sökning.

1. Informatikern känner till vilken ValueSet som gäller för ett specifikt fält
2. Informatikern kör ett script som begär alla begrepp inom ValueSet från terminologiservern med hjälp av ett specifikt språkurval
3. Relevanta begrepp returneras med visningstext i form av rekommenderad benämning och aktiva synonymer
4. Processen måste upprepas för varje värdeuppsättning varje gång det kommer en ny Snomed CT-release

informatikern skickar en begäran till terminologiserverns FHIR API

```
GET /fhir/ValueSet
- url=http://my-hospital-identifiers.se/value-sets/disorders
- displayLanguage=se
- includeDesignations=true
```

<https://github.com/IHTSDO/snowstorm-lite>

Integrering av Snomed CT-sökning

Journalsystem integreras direkt med en terminologiserver

- Metod 3

Hur det fungerar & Teknisk beskrivning

Användaren i journalsystemet väljer ett datafält och börjar skriva för att hitta ett begrepp

Senaste begrepp hittas i realtid, med hjälp av begärt språk/dialekt.

1. Journalsystemet känner till ValueSet för det valda fältet.
2. Journalsystemet använder terminologiservern för att söka inom ValueSet och begär ett specifikt språkurval.
3. Begrepp hittas med hjälp av alla aktiva synonymer.
4. Resultat visas med hjälp av rekommenderad benämning från det begärda språkurvalet.
5. Begreppskod registrerad i fältet.

Journalsystemet skickar en begäran till Terminologiserverns FHIR API

```
GET /fhir/ValueSet
- url=http://my-hospital-identifiers.se/value-sets/disorders
- displayLanguage=se
- filter=hypert
```

<https://github.com/IHTSDO/snowstorm-lite>

ICNP- och NCPT-demos

<https://ihtsdo.github.io/sct-implementation-demonstrator/#/sv-demo>

<https://ihtsdo.github.io/sct-implementation-demonstrator/#/sandbox>

Medverkande

Bilder 8 och 9 är från *Harmonisering av NCPT och Snomed CT: Ett nationellt och internationellt samarbete för standardiserad terminologi för nutritionsbehandling* av Erica Culp och Ylva Orrevall, [Vitalis 2025](#)

Bilder 7 är anpassad från och 10 är från *ICNP språkurval (Diagnoser; förväntade resultat; åtgärder)* av Jan Florin och [Vivéca Busck Håkans, Vitalis 2025](#)

Diskussion

30

- Om ni skulle kontakta Socialstyrelsen för stöd med implementering av Snomed CT vilka typer av frågor skulle ni vilja få svar på?
- Vilken typ av stöd skulle ni behöva av Socialstyrelsen vid kravställning?
- Möter någon av de tre metoderna dina behov?
- Hur skiljer sig metoderna jämfört med hur ni arbetar idag?
- Vad ser ni för nackdelar och fördelar för dessa metoder som presenterades?

Fler frågor?

ehalsa@socialstyrelsen.se

Snomed CT Forum 4 april 2025 – Tema ny kvalitetssäkringsprocess med exempel från översättning av patientöversikt

Inledning – se bifogad power point

Följande frågor vill vi gärna ha användarnas feed back på:

1. Vilka delar av Snomed CT används mest?
 - Vilka områden/hierarkier/underhierarkier är viktigast för översättning och kvalitetsgranskning?
2. Var finns sakkunniga som kan hjälpa till med granskning? – t.ex. har vi identifierat områden som ögon, kirurgi (speciellt protes, implantat, transplantat)
3. Vilka områden behöver synonymer?

Vi tar tacksamt emot era synpunkter och förslag via

ehalsa@socialstyrelsen.se

Diskussion

Behov av sakkunniga, gärna med Snomed CT-kunskap

Ögon och kirurgi (speciellt om protes, implantat, transplantat) är exempel på områden som vi i pågående översättningsomgång identifierat som angelägna för granskning.

Socialstyrelsen har möjlighet att ersätta sakkunniga via expertavtal.

Synonymer

Aktuella riktlinjer för hur synonymer i Snomed CT ska hanteras finns på Socialstyrelsens webb, <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/e-halsa/snomed-ct/>, under Stöd i arbetet (skrolla långt ner). Dessa är framtagna av Socialstyrelsen tillsammans med NAG Snomed CT.

Region Stockholm reflekterar kring hur synonymer kan hanteras i praktiken i nuvarande system. Ineras terminologiserver har inte kunnat hantera synonymer eller språkurval men det är på gång att lösas.

ICNP (International Classification of Nursing Practice) och NCPT (Nutrition Care Process Terminology) är bra exempel på hur olika synonymer kan visas och hanteras. Det går att implementera på olika sätt. Socialstyrelsen m.fl. kommer hålla workshop på Vitalis om det, onsdagen den 21 maj kl 13–14.

Förändrade FSN kan påverka översättningen

Som framgår i bifogad presentation är en del i kvalitetsgranskningen att följa vilka FSN och engelska preferred terms som ändrats i den internationella utgåvan. Snomed International har noggranna riktlinjer kring att sådana ändringar inte får påverka innebörden av ett begrepp, men i vissa fall så får det ändå betydelse för översättningen. Socialstyrelsen kommer att följa förändrade FSN mer systematiskt i sin nya kvalitetssäkringsprocess.

Nästa Snomed CT-forum har tema implementering av ICNP och NCPT

Välkomna fredagen den 13 juni, tema implementering av ICNP och NCPT.

Se Socialstyrelsens kalendarium för länk

<https://www.socialstyrelsen.se/kalendariet/>

Ingen föranmälan behövs. Om du har frågor på aktuellt tema som du vill diskutera på mötet ombeds du att skicka frågorna på förhand så vi kan förbereda oss på bästa sätt. Frågorna skickas till ehalsa@socialstyrelsen.se

Minnesanteckningar från mötet publiceras på

<https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/ehalsa/snomed-ct/>, skrolla en bit ner på sidan.

Öppet forum om Snomed CT för användare

Tema: Ny kvalitetsäkringsprocess med
exempel från översättningen av
patientöversikt

Dagens talare

Sofia Theorell
Medicinskt sakkunnig

Katarina Lindve
Hälsöinformatiker med terminologisk inriktning

Vad är Snomed CT ?

Snomed CT är ett internationellt begreppssystem som är utvecklat för att användas i elektroniska informationssystem

Snomed CT finns översatt till svenska med syfte att göra dokumentation inom svensk hälso- och sjukvård enhetlig, entydig och ändamålsenlig

Cirka 360 000 begrepp totalt

Cirka 10 000 nya begrepp för nyöversättning varje år

Cirka 3 000 begrepp får ett uppdaterat Fully Specified Name (FSN) varje år, och översättningen måste då nygranskas för att säkerställa att den fortfarande är korrekt

Kvalitetssäkring

Översättning som en del av kvalitetssäkringen

Regler som styr vår översättning

Fully Specified Name (FSN) översätts **inte** till svenska

Vi översätter Preferred Term (usP), på svenska kallat **rekommenderad benämning**, som speglar FSN-begreppet

Vid översättning av rekommenderad benämning ska även kontexten beaktas (som hierarki och attribut).

Målet med begreppsbasead översättning

Det engelska begreppet ska översättas till motsvarande begrepp på svenska och översättningen ska i så stor utsträckning som möjligt spegla det faktiska kliniska språket som används i Sverige för journalföring.

	multipel skleros
SCTID:	24700007
	24700007 multipel skleros
sv	MS (multipel skleros)
sv	multipel skleros
en	Multiple sclerosis (disorder)
en	Multiple sclerosis
en	DS - Disseminated sclerosis
en	Disseminated sclerosis
en	MS - Multiple sclerosis

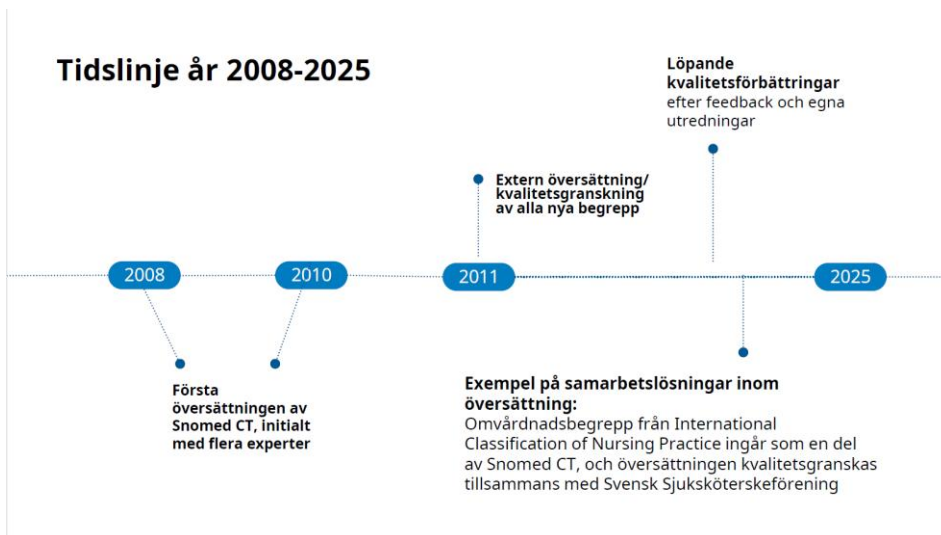
Reglerna som styr valet av synonymer

De engelska synonymerna översätts inte utan relevanta svenska termer läggs till manuellt av Socialstyrelsen

Om synonymer ska uppfylla kraven måste de motsvara samma begrepp som FSN:

- De får **inte vara snävare** än FSN
- De får **inte vara mer generella** jämfört med FSN (som blod/blodprov), om inte kontexten ger ytterligare information som tillsammans ger samma bild som rekommenderad term (exempel fundus, apex)
- Det får vara en akronym (initialförkortning), men vad akronymen står för måste också skrivas ut
- Alternativ stavning kan läggas till som synonym för att förenkla sökning (exempelvis c/k för carcinom/karcinom, epigastrika/epigastrica och th/t för thorax/torax) - men inte stavning som Svenska skrivregler, Saol eller Svensk ordbok avråder ifrån, eller medicinska källor, som Lindskog et al. avråder ifrån

Processen fram till 2024

Vår nya process

Ny kvalitetssäkringsprocess (QA)

- Nyttillkomna begrepp
 - Intern kvalitetsgranskning på Socialstyrelsen
 - Alla nyttillkomna begrepp kommer inte att översättas (fokus på de viktigaste och mest använda hierarkierna)
- Kvalitetsgranskningar av större områden
 - Översyn av svenska översättningen med fokus på korrekt och konsekvent översättning och tillägg av synonymer
 - Process för att hantera ändrade FSN
 - Ta hjälp av experter, exempelvis ögon
 - AI-pilotprojekt
 - Synkning med ICD-11

Prio 1 för kvalitetsgranskning: International Patient Summary (IPS)

- EHDS och behovet av termer som rör patientöversikt
- IPS: Cirka 12 000 begrepp inom alla hierarkier
 1. Disorders (ca 5000 begrepp)
 2. Procedures (ca 3000 begrepp)
- Framåt:
 - Åtgärder som involveras i KVÅ-mappning (ögonmedicin, kirurgiska åtgärder t ex)

Utmaningar kring översättningar

- När engelskan är mer nyanserad och uttrycksfull än svenskan
 - Ex. 416462003 | Wound |, 429040005 | Ulcer | = *sår x 2*
- Eller tvärtom – svenskan har mer detaljerade begrepp än engelskan
 - Ex. 16076005 | Prescription (procedure) | = *ordination eller förskrivning?*
- Svenskan ändrar det kliniska språket, t ex förstämningssyndrom till affektivt syndrom
- Felmatchning mellan engelskan och svenskan som prosthesis och transplant/graft

Feedback och önskemål

Feedback på översättningar, modellering samt synonymförslag är en mycket viktig del i vårt kvalitetsäkringsarbete

Vid behov - skicka gärna önskemål om översättning av oöversatta begrepp

Ändringsförslagen skickas i den excel-fil som finns på vår hemsida.
Ange:

- Motivering
- Referens
- Om begreppet är i användning

Ändringsförslag och önskemål skickas till e-hälsobrevlådan: ehalsa@socialstyrelsen.se

Saker vi vill veta mer om

- Vilka delar av Snomed CT används mest?
 - Vilka områden/hierarkier/underhierarkier är viktigast för översättning och kvalitetsgranskning?
- Var finns sakkunniga som kan hjälpa till med granskning?
- Vilka områden behöver synonymer?

Nästa forummöte: 13 juni

Tema: Implementering (ICNP/NCPT)

Webbinarium 9 maj 10.00-11.00

Hur kan vi implementera och tillämpa Snomed CT och ICD-11 för primär och sekundär användning av hälsodata?

Med generaldirektör Björn Eriksson, Niklas Eklöf, enhetschef E-hälsa och informatik samt representanter från Nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)

Snomed CT Forum 7 februari 2025 – Tema implementering

Välkomna till årets första Snomed CT forum! Som efterfrågat kommer Socialstyrelsen under 2025 erbjuda tematiska forummöten. Mötena kommer genomföras första fredagen varannan månad (med uppehåll under sommaren) och varje tillfälle kommer vara fokuserat kring ett visst tema. Tillfällena läggs upp vartefter i kalendarier på Socialstyrelsens webbplats, <https://www.socialstyrelsen.se/kalendarier/>, sök på Snomed CT.

Dagens tema var implementering och detta möte var en fortsättning och komplettering till det dialogmöte om implementering som Socialstyrelsen anordnade i december 2024.

Målet med dagens forummöte var att Socialstyrelsen ska få bättre förståelse för olika aktörers behov, framgångsfaktorer och utmaningar vid implementering av Snomed CT i olika system, i syfte att bättre kunna utforma vårt framtida användarstöd. Diskussionerna baserades i huvudsak på några sammanfattande punkter från dialogmötet i december 2024. (Obs, fler synpunkter framkom vid mötet i december som inte diskuterades på detta möte men som också kommer beaktas och omhändertas!) Följande minnesanteckningar avser att översiktligt spegla diskussionen som fördes på dagens forummöte den 7 februari 2025.

1. Vilket behov av stöd från Socialstyrelsen har din organisation?

- **Kunskaphöjning om Snomed CT**

Socialstyrelsen bör fokusera sina resurser på det som enbart vi som myndighet och nationellt releasecenter kan sköta (språkurval, mappning, täta och kvalitativa releaser osv.). Utbildning om själva Snomed CT som begreppssystem är ett exempel på aktivitet som kunde utföras av regioner, universitet och andra. Många bra och genomarbetade utbildningar tillhandahålls av Snomed International, <https://www.snomed.org/education>. Stödmaterial (på svenska) finns också på Socialstyrelsens webb, se <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/e-halsa/snomed-ct/> Snomed Internationals Editorial guide är också en bra kunskapskälla att lyfta fram! <https://confluence.ihtsdotools.org/display/DOCEG>

- **Mappning mellan Snomed CT och andra kodverk**

Starkt önskemål att Socialstyrelsen möjliggör rapportering till hälsodataregister med Snomed CT. Begrepp i termbanken borde också bindas till Snomed CT-begrepp. Högre kvalitet önskas på Snomed CT-

bindningen i informationsspecifikationer, t.ex. informationsspecifikationen för Uppmärksamhetsinformation.

- **Kommunikation och samordning**

Önskemål framfördes om att Socialstyrelsen ska stå för stöd och konkreta exempel på hur Snomed CT ska hänga ihop och hanteras tillsammans med andra delar i Sveriges ”informatiska landskap”, t.ex. hur Snomed CT förhåller sig till andra kodverk, funkar med terminologiservrar m.m. Socialstyrelsen kan bidra till en nationell strategi där vi beskriver vad vi som myndighet kan bidra med och vad andras roll bör vara.

Det framkom behov av forum i olika former, vissa önskar återkommande och täta forum, andra tipsar om mötesplatser med inspiration av vad andra organisationer som HL7 Sverige (där det dock är möten som anordnas av E-hälsomyndigheten som avsågs) och OpenEHR Sverige erbjuder.

Förslag framfördes om en ”sammanfattande informationstjänst” om vad som händer med Snomed CT i Sverige, för ”tillfälliga” användare som inte har möjlighet att under lång tid sätta sig in i Snomed CT (forskningsprojekt t.ex.).

- **Implementeringstekniskt stöd**

Inga ytterligare synpunkter togs upp på det här temat.

2. Vilka hinder har din organisation sett när det gäller implementeringen av Snomed CT?

- **Låg kunskap om Snomed CT**

Den allmänna kunskapen om Snomed CT börjar bli bättre, men det är väldigt olika nivå i olika grupper. Olika grupper behöver olika kännedom/kunskap. För hälso- och sjukvårdspersonal är det viktigaste att användning av Snomed CT i systemen inte hindrar dem i sitt arbete, t.ex. måste systemet visa upp bra och i sammanhanget begripliga termer. Dock är det bra om alla har en grundläggande kännedom om syfte och förväntad nytta med Snomed CT på en sådan nivå att de kan ställa krav på systemen, ”underifrån”.

- **Saknar mappning mellan Snomed CT och andra kodverk**

Inga ytterligare synpunkter togs upp på det här temat.

- **Tid fram till nytt innehåll i Snomed CT**

Behovet av att snabbare än idag få tillgång till nya begrepp underströks. Särskilt i hierarkin *Observable entity*, eftersom behovet av nytt innehåll där är stort då Loinc⁴ inte används i Sverige.

- **Varierande kvalitet på innehållet i Snomed CT**

Snomed CT har funnits länge varför det finns en hel del ”gammalt” innehåll som inte följer dagens riktlinjer för modellering.

Hierarkierna *Observable entity*, *Clinical findings*, *Procedure* och *Situation with explicit context* framhölls som de som i första hand bör prioriteras vid kvalitetsförbättringar.

Flera deltagare efterfrågar en smidigare process för att initiera en kvalitetsförbättring när ett ”dåligt” modellerat begrepp, eller ofullständig hierarki etc., upptäcks. Kvalitetsarbete kan pågå på olika nivåer, allt från att någon justerar ett enskilt begrepp till att en hel delhierarki ommodelleras på internationell nivå. Ett förslag att framföra till Snomed International är att underlätta rapportering/kommentarer för enskilda begrepp direkt i browsern. Det skulle också vara värdefullt om begrepp i browsern kunde flaggas med någon form av markering som signalerar ”work in progress”.

- **Saknar tydlig nationell strategi**

Krav på innehåll i en nationell strategi, se diskussionen ovan under rubriken Kunskapshöjning om Snomed CT.

- **Kommunikation**

Lösningar diskuteras ovan under rubriken Kommunikation och samordning.

- **Tekniska begränsningar och olika mognadsnivåer**

De mognadsnivåer som Snomed International beskrivit är inte helt anpassade för svenska förhållanden. Beskrivningen som finns kan ändå vara bra som grund vid underlag till upphandling som stöd i att efterfråga en viss nivå. Irland har nyligen publicerat en guide för implementering och kravställning som kanske kan vara användbar.⁵

⁴ LOINC = Logical Observation Identifiers Names and Codes, en internationell terminologi för laboratoriemedicinska och kliniska observationer. Samarbetar med Snomed CT, <https://loincsnomed.org/>

⁵ <https://www.ehealthireland.ie/media/uuggu55w/snomed-ct-requirements-and-compliance-pdf-jan-25.pdf>

Från leverantörssidan framfördes att kravställning vad gäller informatik och interoperabilitet generellt håller låg kvalitet. Det krävs tid för analys för att kunna formulera bra krav. Organisationen som kravställer behöver ha en plan och strategi kring informatikfrågor, inklusive var/hur Snomed CT (och andra kodverk) ska användas.

3. Vilka framgångsfaktorer har din organisation sett vid implementeringen av Snomed CT?

Flera påpekar vikten av professionens engagemang och delaktighet och framför allt vikten av samarbete mellan kliniker och informatiker. Den generella kliniken behöver inte informatisk kompetens, men det krävs fler informatiker nära kliniker. En framtidsvision vore att det finns en ”klinikinformatiker” på varje klinik.

Det är viktigt att ställa relevanta krav vid upphandling. Tips från leverantören: Ställ krav på att Snomed CT kan användas och ställ krav på informatikkompetens. Att ha informatiker med tidigt i upphandlingsprocessen beskrevs som en framgångsfaktor. Det är också angeläget att ställa krav på hur framtida vidareutveckling ska hanteras eftersom det är en kostsam process.

En framgångsfaktor skulle kunna vara om journalsystem kunde certifieras för användning Snomed CT, så att system kan erbjuda i förväg ställda krav. Lätt för kunden att efterfråga att systemet uppfyller en viss kravnivå.

I forskningsarbeten där data inte behöver skickas vidare, utan man ”bara” behöver hålla reda på sina egna analyser, gavs exempel på hur postkoordinering underlättade.

Region Stockholm delade med sig av erfarenheter av byte till ett nytt journalsystem inom obstetrik.⁶ Där samarbetade kliniker och informatiker redan från början då behov kring vad som behöver dokumenteras samlades in. En viktig slutsats var att det tar tid att förankra vilken kompetens hälsoinformatiker bidrar med och vilken nytta Snomed CT kan generera. Frågan diskuterades i många forum, t.ex. det regionala informatikrådet, regionalt termråd osv.

Representant för regionernas kunskapsstyrning berättade om en kartläggning som genomfördes 2023 om hur långt regionerna kommit med införande om Snomed CT. Länk till kartläggningen:

⁶ Projekt BP26. <https://vardgivarguiden.se/utveckling/projekt/om-de-nya-journalsystemen-och-it-stod/nytt-specialsystem-for-forlossning-och-modravard/>

<https://kunskapsstyrningvard.se/download/18.7b10f3a91926b3909e7d04/1728386976196/Kartlaggning-anvandning-Snomed-CT-1.0.pdf>

Avslutning

Socialstyrelsen vill tacka alla som deltog i mötet, bidrog med synpunkter och delade med sig av regionala exempel! Vi kommer återkoppla vartefter om det arbete vi påbörjat för att svara upp mot uttryckta behov.